

НОВИЈА ИСТОРИЈА СРБИЈЕ

**(Срби и пропаст Југославије, група аутора, приручник,
Завод за уџбенике и Службени гласник, Београд,
прво издање, 2017, 17 x 24,5 цм, 224 стр.,
броширан повез, ћирилица.)**

Новија политичка историја Србије у уџбеницима за основне и средње школе није званично утврђена за период од 1990. до данас. Наставници се сналазе и предају „по своме“, трудећи се да у мноштву различитих издавача („Бигз школство“, „Завод за уџбенике“, „Клет“, „Мозаик прошлости“, „Нови логос“, „Фреска“, „Народна књига - Алфа“...) пронађу ону која им је идеолошки најближа. Да је тумачење новије историје деликатно илуструје и податак да у историји за завршну годину гимназије општег и друштвено-језичког смера поглавље о Мерилин Монро и Касијусу Клеју (Мохамеду Алију) заузима готово исти простор као и поглавље које се зове „Пад Слободана Милошевића“. Педагози се залажу за растерећење од политике, односно више обрађивања културних аспеката прошлости. Опрезнији се позивају на „временску дистанцу“ (размак), што може бити више лоше него добро. Ова књига (приручник) отклања наводну дилему и значајан је прилог проучавању догађаја који су суштински утицали на изградњу и настанак модерне српске државе, од њеног првог помена па до данас. Само током прошлог века Србија је учествовала у шест ратова: у два балканска, два светска, у ратовима за југословенско наслеђе (1991-1995) и у рату за Косово и Метохију (1999). Први светски рат довео је до стварања југословенске државе, Други је исту државу обновио, мењајући државно и друштвено уређење, док је распад Југославије променио смисао националне борбе за нову државу, вративши је у период пре балканских ратова.

Историја је наука о природи и друштву (Маркс, Енгелс, Лењин...), врло сложена, трага за истином, а несрећа је што је пишу „кривци победници“, изврћући чињенице о људима и догађајима. Хенри Кисинџер је тврдио како је „историја – памћење државе“, желећи да укаже на важност културе сећања.

Злочинци скоро никада не признају да су починили насиље, а то раде у име лажне хуманости. Новија историја Србије је производ невиђеног насиља над народом који је вековима крварио за слободу и демократију, и текстови који су пред нама то аргументовано доказују. На располагању су званични документи и жива сећања сведока трагичне историје нашег народа, чиме се доприноси бољем разумевању конфликта који су се дешавали на овим просторима.

Приручник Срби и пропаст Југославије је дело девет аутора: историчара, социолога, политиколога, комуниколога, правника, теоретичара и практичара војних вештина, филозофа.... Оправдано нису сагласни ни при утврђивању основних појмова, па говоре о: пропасти, кризи, нестанку, распаду, разбијању, дезинтеграцији, крају Југославије, грађанском рату, етничком чишћењу српског народа, слободи, истини и правди, правима националних мањина, империјализму великих и алавости за природним ресурсима, Хашком суду, те „добрим услугама великих“ у наметању влада, економија, правосуђа, медијске истине и сталном пропагандном рату... Границе ових дешавања су смрт Јосипа Броза Тита, Слободан Милошевић у Србији и Фрањо Туђман у Хрватској, улога Алије Изетбеговића у Босни и Херцеговини, одлазак из СФРЈ (Словеније, Хрватске и Македоније), Република Српска Крајина, Република Српска, Балкан и Европска Унија. Прегледан и методолошки добро повезан историјски оквир, са богатством мало познатих, а некада и потпуно нових или прећутаних података, систематично и кредибилно интерпретира новију историју ових простора, укључујући и значајну улогу међународних сила у њеном настајању.

Уводни текст доц. др Чедомира Антића „Српски народ и стварање југословенске државе“ говори о српском народу и елити и његовом доприносу стварању уједињене националне државе која је југословенство видела као „природан избор с обзиром на културни образац и просветну политику који су развијани током читавог 19. века“. Угледни историчар у другом саопштењу описује: „Положај и статус српског народа уочи грађанског рата“, интегрално, информативно и критички одговорно пише о Србима (2,3 милиона који су живели у другим републикама). улогама разбијача федеративне државе Југославије (Немачке и САД), злочинима Хрвата, муслимана и Срба итд.

Аналитички текст Александра Маринковића „Распад југословенске државе као тема у настави историје“ оправдава појаву овог приручника, јер како каже аутор „нестанак Југославије утицао је на животе свих њених грађана и свако од њих је имао своје виђење догађаја“. Систематично и аргументовано истражујући обим и квалитет садржаја који говори о кризи и крају социјалистичке Југославије и последицама њене дезинтеграције у основном и средњем образовању, аутор издваја неколико кључних догађаја који су у уџбеницима заступљени: уставна решења из 1963 и 1974.; смрт Јосипа Броза, албанске демонстрације на Косову и Метохији 1981. године, успон Слободана Милошевића и „антибиروقратску револуцију“, као и слом социјалистичког система.

Професор др Зоран Аврамовић у прилогу: „Срби и демократизација Југославије“ узроке савремених збивања налази у „конфликтној демократији у нестабилној држави 1918-1945“, анализира грађански рат и усташки геноцид

над Србима 1941-1945., доказујући да је комунистичка власт укинула демократију (1945-1990), али истиче и како су прве демократске иницијативе покренуте из Србије (1980-1990), одмах после Титове смрти. Аврамовић ту издваја прве демократске изборе и настанак демократских институција, али као ретроградан процес који је зауставио напредак види злокобно НАТО бомбардовање Србије и Црне Горе, под окриљем запаноевропске демократије. Он дужну пажњу посвећује усклађивању демократских токова са политиком Европске Уније, а посебно занимљив је део о исконструисаној кривици српске нације коју су осмислили страни „зналци“ (В. Вокер, амерички генерали - Бљесак, Олуја, Косово и Метохија...). Ауторов чврст став у осуди разбијања Југославије од страних фактора (понижавање Срба, лажи, увреде, НАТО бомбардовање) природан је и логичан закључак заснован на чињеницама, баш као и парадоксална намера пројектаната новог светског поретка да се Србима усади „кривица“ као врх самопонижавања.

Доктор Миша Ђурковић, научни саветник („Међународни чиниоци и распад Југославије“) правилно закључује како су у процесима разбијање југословенске државе одлучујућу улогу имале велике силе (САД, Енглеска, Италија, Немачка...). Оне су тиме себи обезбеђивале важан геостратешки положај, а војном силом, санкцијама, медијским манипулацијама и корупцијом, присвајале природне изворе и овладавале тржиштем. Западни центри моћи су спречавали да се Срби уједине у снажну државу, одобравале и подржавале сепарацију Словеније и Хрватске, подстицале Албанце на Косову и Метохији на побуне, меркале рудна богатства у нашој покрајини, осуђивале прављење тзв. Велике Србије, подржавале отцепљење Црне Горе, распиривале рат у Босни, за гранатирање муслиманских положаја одмах оптуживали Србе, наоружавале муслимане.... Аутор низом докумената, конкретних догађаја, састанака и одлука, показује како је србији унапред додељена улога „жртвеног јарца“, а према њој примењивани стари геополитички планови прекрајања граница на Балкану. Мада поменут, Устав од 1974. године као припрема за разбијање државе – у овом раду није довољно осветљена Титова улога у том процесу, јер је подржавајући Кардеља на крају ипак, избегао да на документ стави свој потпис!

Проф. др Зоран Јевтовић, новинар и комуниколог, у чланку: „Медијски рат против Срба и Југославије“ разоткрива грозоморне манипулације медијима, производњу лажи о Рачку, разлозима побуне рудара у Трепчи, пропагандном подстицању за одвајањем Војводине и Косова од Србије, али и указује на недостојност израза којима се описују Срби и читав народ. Задивљујуће је како је аутор дошао до бројних извора, које је педантно наводио, демонстрирајући како се у функцији демонизације користе и најгнусније лажи („да је једна Босанка умрла пошто су покушали да је натерају да роди пса од Срба који су је силовали“). Овај текст циља да укаже како се треба понашати према ратним хушкачима, преварантима, аморалним силама, господарима из сенке, уништитељима истинске демократије и слободе. Након низа конкретних чињеница аутор закључује „да је стратегија разбијања независне државе унапред планирана и подстицана споља“, као и да је постојао „унутрашњи допринос“. Свет-

ска пропаганда је планирала да разбијање једне државе прикаже као међуетнички и међуверски конфликт, прикривајући утицаје западних сила и њихову деструктивну улогу. „Рат за разбијање Југославије вођен је паралелно на војном и медијском плану“, исправно тврди аутор.

Др Радован Радиновић, генерал-потпуковник, студиозно је, на више од 50 страна изложио „Војни аспект разбијања Југославије“. Као врстан стратег и познавалац ратних вештина, он је најбоље објаснио позадину отцепљења Словеније, рањене и погинуле, сецесију Хрватске од 1991. године, губљење континентуивног права Срба и настанак Републике Српске Крајине, Масовни покрет, Хрватско пролеће, настојања ЈНА да спречи сепаратизам и отцепљење, истичући како нема доказа „да је ЈНА била агресор“. Стручно и научно су објашњени „Бљесак“ и „Олуја“, оружани сукоби у Босни и Херцеговини, ратиште у Сарајеву и погибије војника, затим трагични догађаји у Сребрници, Маркале... Најзад, аутор је озбиљним анализама изложио и збивања на Косову и Метохији, и, наравно, агресију НАТО снага на Југославију. Разарање државе коштало је више од сто милијарди долара, у име лажне милосрдности и хуманости?

Преостала три саопштења (др Александар Раковић: „Улога религијског интервенционизма у распаду СФРЈ“; др Јована Ћирића: „Срби и Хашки трибунал“ и академика Љубомира Димића: „Епилог: Криза, распад и разбијање Југославије“) такође су бројним чињеницама потврдиле неправду и огрешење међународне заједнице о Србију и Југославију. Српска држава и црква нашле су се на удару религијског интервенционизма, како би се преко суседа мењало постојеће верско стање на штету Срба. Раковић указује на озбиљне планове да се „Српска православна црква избаци из неких својих вековних простора, а српски народ потом без ослонца прода своју душу“.

Србија није започела рат, нити је њено руководство у сарадњи с међународним чиниоцима радило на разбијању југословенске државе, основна је теза академика Димића. „Тврдокорно опстајање уз преживелу идеологију комунизма одредило је судбину Србије у годинама које су пристизале“, закључује аутор, скрећући пажњу да је једино српском народу одузето универзално право на самоопредељење. На примеру рушења некада снажне државе демонстрирана је потреба опстајања НАТО блока, снага римокатоличке цркве, жеља уједињене Немачке да се афирмише као европска сила, али и потреба креатора новог светског поретка да се преобликује међународно право и наметну нове међународне институције које би глорификовале тријумф Запада.

Сјајан је и текст који анализира „неутралност“ Хашког трибунала, јер статистички концизно доказује како је „вероватноћа да неко буде осуђен највећа уколико је дотични Србин, али и да је вероватноћа да буде ослобођен – најмања ако је Србин“. Аутор је веома компетентан (судија Уставног суда Србије, директор Института за упоредно право), па када тврди да су „диспропорција и неправедан однос према српским жртвама током ратова деведесетих, који је исказао Хашки трибунал, учинили да у очима најшире српске јавности ова институција не ужива никакво поверење и легитимитет“ треба размислити

и колико се истине могло чути у његовим судницама? Да ли ће икада Срби и Србија моћи да се одбране од неправде великих сила? И да ли ће се усудити да од злочинаца затраже ратну одштету, материјалну и духовну?

Аутори приручника Срби и пропаст Југославије су храбро и одговорно приступили несвакидашњем подухвату, нудећи снажан и комплементаран историјски приказ стварности које се током деведесетих година догађала на овим просторима. Убијање једне државе свакако представља несвакидашње научно достигнуће, које читаоце неће оставити равнодушним, а реално је очекивати да ће бити и предмет деликатнијих стручних и медијских реакција. Неразумевање и нејединство у писању о националној историји, поготово њено демитологизовање и критичком апаратуром доказано интервенисање светских сила, зна личити на ходање по минском пољу. Као што су се некада скупо плаћала огрешења о комунистичку догму, тако се данас не прашта или боље рећи не препоручује дирање у медијске конструкције кодификоване као међународне „истине“ и већ уграђене у свест хрватског, словеначког, албанског и других народа и њихова популарна знања о новијој историји. Проблем је што се и у самом српском образовању услед идеолошке заслепљености и ограничености много чињеница прећуткује или минимизира, па се тако поглавље које се зове „Друштвена криза и разбијање заједничке државе 1980-2000. године“ изучава на укупно шест страница уџбеника?! О узроцима и поводима за рат и разбијање државе просечан матурант у Србији тако не може бити квалитетно информисан, али је приручник којег срдечно препоручујемо ту, да надомести историографску празнину.